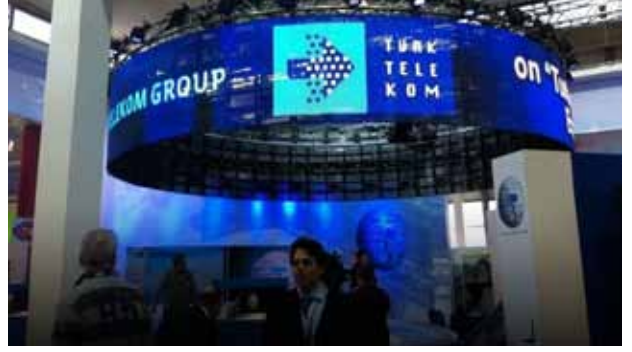

Türk Telekom Hisselerinde Rehin Krizi

EMO Yönetim Kurulu 22 Ekim 2016 tarihinde, Oger Grubu'nun içinde bulunduğu mali krizin Türk Telekom'a etkilerine yönelik bir açıklama yaparak, özelleştirmeyle devredilen hisselerin derhal kamulaştırılması istedi. Türk Telekom'daki Oger Grubu'na ait hisselerin alınan kredi karşılığında rehin verilmiş olması nedeniyle yaşanacak sorunlara da dikkat çekilen açıklama da şöyle denildi:

"Türk Telekom'un ana hissedarı Hariri ailesi ve en önemli şirketi olan Oger'in içinde bulunduğu mali krizin Türk Telekom'u etkilemesinden, hatta Türk Telekom hisselerinin Saudi Telecom'a satılmasından söz edilmeye başlanmıştır. Türk Telekom'un mali yapısında da sıkıntılar baş göstermiş olup; derhal kamunun gerekli incelemeleri yaparak kamulaştırma yönünde adım atması gerekmektedir."

Telekomünikasyon alanının lokomotif ve 175 yıllık mirasa sahip Türk Telekom'un AKP tarafından özelleştirilmesinin üzerinden 11 yıl geçtiğine dikkat çekilen açıklamada, "Özelleştirme öncesinde karlı ve Kurumlar Vergisi rekortmeni olan Türk Telekom'un yüzde 55'lik hissesiyle yönetimini devralan Oger Telekom (OTAŞ), özelleştirme bedelini de Türk Telekom hisselerini ipotek ederek aldığı krediyle ödemiştir" denilerek, şu bilgilere yer verildi:

Özelleştirme Kredisi Zinciri

"Türk Telekomünikasyon A.Ş 31 Aralık 2006 ve 2005 Tarihleri İtibarıyla Konsolide Finansal Tablolar ve Bağımsız Özel Denetim Raporu'nda; 23 Mart 2007 tarihinde OTAŞ'ın 3.5 milyar ABD Doları kredi aldığı belirtilirken, "OTAŞ'ın kreditorlerine Türk Telekom'un OTAŞ'a ait olan yüzde 55 hisseleri üzerinden öncelikli ipotek hakkı verilmiştir" denilmiştir.

Mülkiyeti kamuya ait olan kurum imtiyaz sözleşmesiyle devredilmiş ve altyapının 25 yılsonunda kamuya iade edilecek olmasına karşın hisselerin rehin verilmesine AKP Hükümeti ses çıkarmamıştır. Nitekim bu ipotek işlemlerinde Oger Grubu'nun altyapının devriyle ilgili imtiyaz sözleşmesi hükmüne koyduğu şerhten yararlandığı belirtilmektedir. Bu usulsüzlüğe yol açan özelleştirme işlemindeki sakatlık ise Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu'nca Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2006-2007 ve 2008 yıllarına ilişkin denetim raporunda şöyle tespit edilmiştir:

"Türk Telekomünikasyon A.Ş ile Kurum arasında imzalanan imtiyaz sözleşmesine; Türk Telekomünikasyon A.Ş temsilcisi tarafından şerh konulduğu, söz konusu şerhin Danıştay kararı ile iptal edilmesine rağmen mahkeme kararının gereğinin henüz yerine getirilmediği ve sözleşmenin şerhsiz olarak imzalanmasının henüz yapılmadığı tespit edilmiştir. Bu ne-

denle söz konusu işlemler nedeniyle ortaya çıkan sorumluluğun ve sorumluların belirlenebilmesi amacıyla konunun Başbakanlık Müfettişleri tarafından araştırmaya ve incelemeye tabi tutulması gerekmektedir."

Ne yazık ki aynı usulsüz süreç 2013 yılında da tekrarlanmıştır. Kamuyu Aydınlatma Platformu'na (KAP) 28 Mayıs 2013 tarihinde Oger'in açıklaması olarak yapılan bildirimde, borçlunun yeniden finansmanı, vade uzatımı ve hissedarlara temettü dağıtımını amacıyla yeniden kredi alındığı belirtilirken, yine Türk Telekom'un hisselerinin rehin verildiği şöyle duyurulmuştur:

'Daha önceki kredi anlaşmalarında olduğu gibi kredinin teminatı olarak şirketinizin hisseleri rehin verilmiştir. Hisselere ait tüm haklar Oger Telekomünikasyon A.Ş.'de kalacaktır.'

Şimdi Oger Telekom da dahil olmak üzere Hariri ailesine ait şirketler finansal kriz içerisinde; Telekom'u rehin verdiği kredinin 290 milyon dolarlık taksitini ödeyemediğine, Saudi Oger'in işçilerin sigortalarını dahi yatıramadığı, Arab Bank'ta hisse satışı yapmaya çalıştığı haberleri basında yer almaktadır. Bu durumda aldığı kredileri ödemekte zorlanan Oger Telekom'un rehin verdiği Türk Telekom hisselerine kreditorler tarafından el mi konulacaktır?"

Telekom'un Kendisi Rehin

Oger'in mali krizi ve Türk Telekom'a etkisiyle ilgili kaygılar üze-

rine 13 Ekim 2016 tarihinde KAP'a yapılan açıklamada değinilen açıklamada, "Türk Telekomünikasyon A.Ş. ve iştiraklerinin finansman anlaşmalarında hissedarlarının borçlarını vaktinde ödeyememelerinden doğabilecek müteakbil temerrüt (cross-default) hükmü bulunmamaktadır. OTAŞ'ın şirketimizin hiçbir finansman sözleşmesinde garantörlüğü bulunmamaktadır. Şirketimizin OTAŞ lehine verilmiş herhangi bir teminat veya rehini bulunmamaktadır" ifadelerine yer verilmiştir. Türk Telekom tarafından Oger adına verilmiş olan rehin söz konusu olmadığına ancak Oger tarafından Türk Telekom hisselerinin rehin verildiğinin üstünün kelime oyunları ile örtülmeye çalışıldığına dikkat çekilen açıklamada, şöyle denildi:

"Zaten Oger grubunun içinde bulunduğu finansal krizin Türk Telekom'u etkilemeyeceğini ileri sürmek ekono-

mik gerçekliğe uygun değildir. Hem Türkiye'nin genel ekonomik göstergeleri, hem de telekomünikasyon alanındaki gelişimi olumsuz etkilenecektir.

Nitekim telekomünikasyon alt yapısından yararlanan şirketler Türk Telekom'un yatırım yetersizliğinden şikayet etmektedirler. Oger Grubu'nun içine düştüğü kriz, Türk Telekom'un yatırım yapmak yerine temettü dağıtımını tercih etmesinin nedenini de açıklamaktadır."

"Şebeke Çökmeden Kamulaştırma Çağrısı"

EMO'nun özelleştirme öncesi "Şirketin özel sektör tarafında daha iyi yönetileceği söyleminin ideolojik olduğu ve Telekom'un içinin boşaltılması riski bulunduğu" ilişkin uyarıları yaptığının hatırlatıldığı açıklamada, "Bugün hayata geçmek üzere olduğunu görüyoruz. Türk Telekom'un teknolojik gelişmelere paralel olarak,

tekel konumunda olduğu şebekeyi geliştirme görevini yerine getirip getiremeyeceği artık daha çok tartışmalıdır" denildi.

Kamuya ait altyapıyı kullanan ve sözleşme süresi sonunda bu altyapıyı yeniden kamuya devretmesi gereken Türk Telekom'un mali yapısının bozulmasının temel iletişim şebekesinin geleceği açısından da risk yarattığına dikkat çekilen açıklamada, "Özelleştirme sonrasında Türk Telekom'un Türkiye için gerekli şebeke altyapısı ihtiyacını karşılayamayacak duruma düşürülmesi, büyük bir kamu zararı yaratıldığı anlamına da gelmektedir. Hisselerin yüzde 15'inin halka açık olduğu da gözetilerek, hem küçük yatırımcıyı korumak hem de altyapı güvenliğini sağlamak ve kamu zararını önlemek için Oger Telekom'da bulunan Türk Telekom hisseleri bir an önce kamulaştırılmalıdır" denildi.

Telekom Bu Aşamaya Nasıl Geldi?

Özeleştirme ihalesi sonucu Türk Telekom'un yüzde 55'lik hissesi 14 Kasım 2005 tarihinde yapılan imtiyaz sözleşmesi ile birlikte 6 milyar 550 milyon dolara Oger Telekom'a (OTAŞ) devredildi. OTAŞ imtiyaz sözleşmesine koyduğu alt yapı devrine ilişkin şerhin de yardımıyla uluslararası ve yerel bankalardan 3 milyar 500 milyon dolarlık kredi alarak, Hazine'ye olan özelleştirme borcunu 23 Mart 2007 tarihinde kapattı. Krediyeye karşılık Türk Telekom'un OTAŞ'a ait olan yüzde 55 hisseleri üzerinde bankalara öncelikli ipotek hakkı verildi. Cumhurbaşkanlığı Devlet Denetleme Kurulu 2010 yılında Bilgi Teknolojileri ve İletişim Kurumu 2006-2007 ve 2008 yıllarına ilişkin denetim raporu hazırlamış ve hisse rehni uygulamalarına dikkat çekerek, sorumluların belirlenmesi için çalışma yapılması şu ifadelerle istemiştir:

"Hisse rehni uygulamalarının niteliği ve uygulanabilirliği hususu netleştirilmelidir. Hisse rehnine ilişkin Kurul gündemine alınıp karar verilmesi gereken konuda yetki aşımı yoluyla değerlendirme yapıldığı ve görüş beyanında bulunduğu belirlenmiştir. Bu nedenle, söz konusu işlemler nedeniyle ortaya çıkan sorumluluğun ve sorumluların belirlenebilmesi amacıyla konunun Kurum Başkanlığı tarafından araştırma ve incelemeye tabi tutulması gerekmektedir."

Raporda bahsi geçen araştırmanın sonuçlarına ilişkin kamuoyuna hiç bir açıklama yapılmazken, benzer uygulama 2013 yılında da sürdürülmüştür. OTAŞ, 22 Mayıs 2013 tarihinde bu kez 4 milyar 478 milyon dolar ve 211 milyon 970 bin avro'luk yeni bir kredi almıştır. OTAŞ, bu krediler karşılığında ilkinde olduğu gibi hisseleri rehin olarak verdiğini Türk Telekom'a bildirmiştir. Bildirimde kredinin "mevcut borçların refinansmanı ve vadesinin uzatılması ve bu yolla hissedarlarımıza temettü ödenmesi" amacıyla alındığı açıklanmıştır. Bu açıklamadan anlaşılacağı üzere halen ödeme sıkıntısı çekilen borcun temel kaynağı 2007 yılında yapılan özelleştirme ödemesidir. Bankalara borcunu ödemeyen OTAŞ, ortaklarına kar payı dağıtmak için bile yeni krediler almıştır. Ekonomiye kaynak sağlanacağı gerekçesiyle başlatılan ve bugün Türk Telekom'un ana hissesinin geleceğinin belirsizleştiği bir sürece dönüşen özelleştirme girişimi, ekonomiye yük haline gelmiştir. Özelleştirme süreci Türkiye'nin dış borcunu katlayan bir finansal oyuna dönüştüğü gibi Türk Telekom'un işlettiği temel iletişim alt yapımızın korunması açısından da risk yaratmaktadır.